

کتابخانه ابوالضیا

سروری مؤرخ

T.B.M.M

DISC
YU
C
A
P
E
M

73-6028

محرری

ابوالضیا

73-12740

KÜTÜPHANESİ

برنجی طبعی

معارف عمومیہ نظارت جلیلہ سنک رخصتیلہ

هرحق طابعکدر

قسطنطینہ

۱۳۰۵

مطبعة ابوالضیا

TBMM KUTUPHANESİ

سروری مؤرخ

اگر شعر دید یکمزد لسان خیال بزم کتابلرده
تعریف اولندی فی اوزره « موزون ومقفا کلام » دن
عبارت ایسه سروری به شاعر اطلاق طوغری
اولاییلیر . چونکه جد وهزلدن عبارت اولان
منظوماتی قاموسك نصف جلدینی استیعاب ایده جك
مرتبه ده در .

واقعا آثاری ایچنده شعر دینه جك بعض
ابیاته تصادف اولنور ایسه ده اکثر منظوماتی نفعینك
« نهایت اول قدر واردرکه موزون ومقفادر » قولنه
ماصدق ومثلا « زیر دریاده دخی واقع اولوب
شق الارض - آره سندن طرف اسفله عمان دوکلور ،
قولی کبی صرف لقلقیاته ملحقدر .

مرحومك طبعی جددن زیاده هزله مائل
ایدی . حتی صرف هزلدن عبارت اولان آثارنده

جدّیاتنه غبطه رسان اوله جق ایاته ده تصادف
اولور مثلاً : وهینک مذمتی متضمن اولان قصیده
لامیه سنده :

« بویله قاضیی اولور فرضا کیم
اولسه راضیی اولور رب جلیل ؟
بی ادب حاکم ایدی بیلیدی هیچ
مسند حکمی مقام تجیل !
سعی ایدوب کعبه دل هدمی ایچون
باشنه کلدی بلای سنجیل »

بیتلری کبی ادب دیانت و ادب حکمتی جامع سوزلر
بولندیغی حالدۀ نفعینک ، [ویرر] قصیده مشهوره سنه
اولان نظیره سی - که سلطان سلیم ثالث مدحنده در -
جدّیاتندن معدود ایکن مزاحه اولان میل طبیعتی
غلبه ایتمکله :

« الله دیرم صدای بلند ایله هر سحر
خلق او یانوب صانورکه مؤذن اذان ویرر

بن بردکندن اولدم ایراد صاحبی
 دهر ایسه کلخنیله حمام و خان ویرر
 آرامگاههی تنک ایسه تملیک ایدوب قونان
 اوج درت اوشاقله برده سرایداریوان ویرر
 محفوظ ایدوب اوجاغن اسن روزگاردن
 مطبخلری توترسه فلک یلقوان ویرر
 نخوتله خانه سنده یوقارو بقار طورر
 کردون کیم اول دنی به منقش طوان ویرر
 خلوتکه حرمدہ کرم ایلوب نگار
 عشرتکه [سلامغه] بر نوجوان ویرر
 بر دیکیلی آغاجم اولیدی بنم دیو
 هر دم ریاض حسرتہ آهم فدان ویرر ،

یولنده کی سوزلریله جدیادتدن چیقش و :

د اول پادشه که فقرایله کریان کدالرک
 اشکن گوروب رطوبت اشکانیان ویرر

اول پادشہ کہ میر صطبلندہ کی حشم
سرسایسانہ رتبہ ساسانیان ویر

اول پادشہ کہ مجلس عدلندہ شرتی
دلشنگان خواہشہ نوشین روان ویر ،

بیتلرندہ اشکدن اشکانیان ، سایسدن ساسانیان
وَنوشین روان تعبیرندن نوشیروان جناسلرینی صرف
ایتمک التزامندہ بولنمشدر .

حاصلی سروری ثروت شاعریتدن محروم و فقط
قوت تحصیل سایہ سندن قدرت انشادده رسوخ پیدا
ایتمش برناظمندن بشقہ برشی دکلدر .

حتی مرحومک مؤرخلرک ہوسلہ اویولده
کندندن اوّل کلانلرک کافہ سندن اثبات رجحان
و کندندن صکرہ کلانلرہ غبطہ رسان اولہ جق
درجہ لردہ احراز موفقیت ایدیشی دخی او قدرندن
محرومیتنی ادراک ایتمکلی نتیجہ سیدر دینہ بیلیر .

سروری ، آدنہ لی اولوب شرفادن حافظ موسی

افندی استخنده بر ذاتك اوغلي در، كه شعر ايله اشتها رينه
قدر سـيد عثمان اسميله معروف ایدی . « سـنك
سنك سروری گلدی قرقه » مصراعندن استدلال
اولنديني اوزره ۱۱۶۵ سنه سـنده بلده مذكوره ده
دنياه گلمشدر .

استانبوله تاريخ ورودی ايسه ۱۱۹۳ سنه سينه
مصادفدر، كه اوده ديواننده « توارينخ ناظم باثار
خویش » عنوان منظوميله محرر اولان قطعات
تاريخيه صره سنده شوايكي بيتدن آكشيلبور :

« ربيع الاولك آتى گونی قالمشدى وقتاكيم
يوله چيقدم رفيق ايتدى بكا توفيقنى وهاب [۱]
ايرنجه منزل مقصوده كندم سويلدم تاريخ
سرورى اولدى اسلامبوله لطف حق ايله رهايب،

۱۱۹۳

سرورى استانبوله يگرى سكز ياشنده ايكن

کلمش ایدی . او تاریخچه قدر آندده تحصیل علوم
عربییه و ادبییه اعتنا ایدرک ، حتی انشاد شعره یگرمی
یگرمی بر یاشلرنده ایکن باشلامش و وائلنده (حزنی)
تخلص ایشدر . استانبوله ورودنده ایسه مؤخرأ
شیخ الاسلام اولان نقیب الاشرف توفیق افندیکنک
توصیه و تنسیبی ایله (حزنی) مخلصنی (سروری) به
تحويل ایشدر . اشتهاری سروری ایله در .

کرم و قتیله حزنی تخاص ایلدیگنی و کرم اشعاره
هوس ایتدکن صکره انشاد تاریخ مسالکله میل
ایتدیگنی شو قطعه سی ناطقدر :

« اشعاره طبعم ایکی سنه سعی ایدوب آکا

غایتله اولدی سمت تواریخ ملتس

تاریخ سال بدئی مجم یازوب دیدم

[حزنی] رقله ایتدی مؤرخلکه هوس ،

۱۱۸۷

شو قطعه ایله دخی مؤرخلکه تاریخ بدائی بیان

ایشدر :

« یارب مبارک ایله قدومن که عالمی
تشریفی ایله ایلدی ممنون سال نو
تاریخه بنده بوسنه بدأ ایلوب دیدم
خان مصطفایه اوله همایون سال نو »

۱۱۸۷

سرورینک استانبوله هجرتنه ده توفیق افندی
سبب اولمشدی . مشارالیه ۱۱۹۲ ده آدنه نیابتندن
مکه پایه سنه ارتقا ایله استانبوله متعازم اولدیغنده،
سروریده کوردیکی استمداد و عرفانه بناء تقیضی
مقصدیله بالاستصحاب استانبوله کتیرمشدر . نه فائده که
کندیسی اقصای مراتب علیه اولان مسند فتوایه
واصل اولدینی حالد سروری بی نهایت عادی
قاضیلقدن قورتاره مامشدر .

کندیسنه یتیشن ذواتدن مسموعدر، که سروری
غایت اوزون بویلی، ایری یاپیلی، عظیم الجثه برآدم
اولدیغندن کندیسنی ایلک دفعه کورنلر مفلور

اولدینی ظرافت و عرفان ایله غیر متناسب بولورلر
ایمش . حتی داخل اولدینی مجالسده غایت صامت
وساکت بولور و صره سی کلیمینجه ویا کندیسنه
خطاب اولنمایجه بحشه قارشماز ایمش . فقط اشعارنده
اولدینی کی گفتاری دخی غلط و مسامحه دن عاری
ایمش .

استانبوله ورودندن صکره بر مدت قوناغنده
مسافر بولتدینی توفیق افندینک احباسیه کسب
الفت ایدرک آنلرک دلاتیه اکا بر عصر دن پک
چوق ذوات ایله آشنالق پیدا ایلشدر .

باخصوص اوتهدن بری کبارمنر غنده ابتلا
درجه سنه وارمش اولان (تاریخ سویلتک) مراقی
سرورینک اعظم مملکت غنده ازدیا شهرتنی موجب
اولمشدر . فقط بوشهرت کندیسنک اقبالنه مدار
اوله جق درجه ده دگل، مثلا صقال صالیویرن
بکراده لره، رؤسه نائل اولان قضاة عسکریه اولاد-
ینه ، ویا اولادی دنیایه کلن ویا خود ترفیع پایه

ایلیان علمایه، رجال عصره تاریخ سویله مکله (جائزه)،
آلمقدن عبارت ایدی .

برده هزلده اولان قووت طبعی بزمنه داخل
اولدینی کبار عصره (مزاح) غزته سی یولنده
مدار انبساط اوله رق «بقالم یگی نه گزوار ویا سنبلزا-
ده یله ینه برماجرا گز وارمش» یوللو استکناهلرله
سرورینک هزلیاتنی استماعه اظهار خواهش ایلد-
کلرندن، بچاره سروری (مندر طالقوغی) پایه سندن
قورتیلوبده سدر نشین وقار اولمغه هیچ بروقت نائل
اوله مامشدر .

بونکله برابر کندسی فطرة مالک قناعت اولدیغندن،
علو جنبانی دائماً محافظه ایش و اگرچه هوائیاتیله
اعاظمی اکلندیرمش ایسه ده سویلدیگی سوزلری
خالق اکلندیرمک ایچون دکل، مزاحیه اولان
انما کنه مغلوباً هپ کندی ذوقی، کیفی ایچون
سویلیه رک، خلق ایسه آنلری استماع ویا ضبط وایراد
ایله نشره وساطت ایلشدر .

تاریخ لفظی ابجد حسابجه (۱۲۱۱) اوله رق
 (سید عثمان سروری) ترکیبی دخی ینه ابجد
 حسابیه بوعدده مساوی بولندیغندن ۱۲۱۱ سنه
 هجریه سنک دخوانده سروری مرحوم بونی اتفاقات
 غریبه دن عد ایله « بوسنه نك تاریخى لفظ
 (تاریخ) در . اوده بنم اسممه مطابقدر؛ بناءً علیه
 بوسنه تاریخ سویله مک بکما عاندر « دیر ایمش .
 فى الحقیقه اوسنه میدان سخن کنديسـنک
 اولدیغنی اثبات ایده جک درجه ده جد وهزلدن پک
 چوق و پک کوزل تاریخلر سویله مشدر .

تاریخ دینسلان صنعت، بعض حروف و کلماتک
 بر آریه کلمه سیله بر حادثه نك زمان وقوعنه دلالت
 ایتمکدن عبارت و ناظم و محاسبی ایچون دلیل فضل
 و عرفان عد اولنه حق کلمات فوق العاده دن اولماقله
 برابر ینه اربابی عنندنه ایجه بر معرفتدر .

سروری ایسه بومسلکک - آلتی یوز سنه دن
 بری کلان شعرای روم ایچنده هیچ برینک موفق

اوله مدینگی مرتبه یی حائر اولدینی حیثیتله - امامی
عد اولمغه شایاندر. چونکه مهم و غیر مهم بر وقعه یه
لسان جد و هزلدن هانگیسیله آرزو ایدرسه لقردی
سویلرجه سنه تاریخ سویله مک و اکثریا بالبداهه
اصابت ایتدیرمک رسوخته مالک ایدی.

۱۲۰۴ تاریخنده روسیه سفیرینه مأمور اولان
دوتمای هایون ایله قپودان پاشانک بحر سیاهه
عزیمتده :

« سوردی یلکن کورک اعدایی قپودان پاشا »
[۱] مصراعنی تاریخ سویله مش ایدی . حال بوکه
سروی بو تاریخی دوتما هنوز ترسانه خلیجنده ایکن
سویله مش اولدیغندن، بعض احباسبی « یاقضیه بر -
عکس اولورسه نه دیه جکسک » دیدکارنده « نه دیه جگم !

[۱] بومصراخ بش اکسک اولدیغندن مصراع آنی
ایله تعیمه سویله مشدر :

« شکل کرداب کلیر فکره یازارکن تاریخ
سوردی یلکن کورک اعدایی قپودان پاشا »

بیم تاریخم ذاتاً مظفریت و مغلوبیتی جامعدر « جوانی
ویرمش و تکرار استکناه ایلدکلرنده مصرای « سوردی
یلکن کورک اعدا قپـودان پاشایی « صورتنه تحویل
ایله اوقومشدر .

ذکر اولئان ۱۲۱۱ سنه سنده سویلدیکی تاریخلرک
اک گزیده لری شونلردر :
بخان سلطانک قصرینه :

سروری طاق زریننده نقش ایتدیردی تاریخن
نه دلجو اولدی ایوان سعد اوله بخان سلطانه

۱۲۱۱

عزیز افندیکنک مطبخ امانتنه :

ولی نعمتم اولمغله سویلدم تاریخ
امین مطبخی مولی عزیز ایده هر دم .

سلیم ثالثک خزیننه وکیل بلال اغانک یاپدیردی
چشمه به :

قلمدن آب وش آقیدی سرور یا تاریخ
ایدوب عطاشه صلا زمزمی آقیدی بلال

۱۲۱۱

دیگر :

تاریخی ناودان قلمدن چکی-ددر
قیلیدی بو عین زمزمی اجرا بلال آغا

۱۲۱۱

مشهوریان ملانک وفاتنه :

میاه ابر رحمت ایلیه سه-وز دلن اطفای
محبت نارینه الحق یانوب محو اولدی یان ملا

۱۲۱۱

دیگر :

حرارت قلبی استیغاب ایدر فکر ایتسه تاریخ
سراپا عشقه سوزان ایکن محو اولدی یان ملا

۱۲۱۱

موالیدن چشمی زاده نك و فاته :

موتله دور اولدی گوزدن آه چشمی زاده آه

۱۲۱۱

منزل مسعود ملایی ایده مولی بهشت

۱۲۱۱

سلطان حمید اولك خزینه داری نورس قادینك وفاته:

نقل ایدنجه کهنه دنیادان دیدم تاریخی

ایلسون نورس قادین قصر جنانده جلوه گاه

۱۲۱۱

امام شهریارینك استانبول پایه سنه :

رتبه سی اویدی جماعت قیلدی تاریخن ادا

پایه اسلامبوله احرری امام شهریار

۱۲۱۱

موالیدن آتشی زاده نامنه زوجه سنك یاپدیردی

چشمه :

عطش تشنه سوز سه-ویله سروری تاریخ
آتشی زاده نك ایچ روحی ایچون آب آقدی

۱۲۱۱

صدر روم عبدالله افندی به :

فوتی تاریخن عباد الله هاتف سویلدی
ایتدی عبدالله افندی قرب مولاده مکان

۱۲۱۱

اسرار دده نامنده برذاتک وفاته :
شویله کشف ایلدی تاریخنی ارباب نفس
حیفلر گوز بوموب اسرار دده سراولدی .

۱۲۱۱

ابراهیم افندی نامنده برذاتک وفاته :

ایلدیم از بر یازوب منقوط ایله تاریخنی
حافظ ابراهیم گلزار بقا اولدی مقام

۱۲۱۱

خیال باز مشهور شربتجی امینک وفاتنه :
ایچدی شربتجی امین جرعه کاس موتی

۱۲۱۱

والده سلطان بندینه :

چکدی سد یا جوج امواج میاهک یدشنه
مادر اسکنندر دوران یاپوب بند بلند
فکر ایدوب تاریخ دلجوین تانیله دیدم
آب حیوان قالدی سرعتدن ایدوب سد آنی بند

۱۲۱۱

اوج انبارلینک بحره تتریلنه :

ایندی برحملهده تاریخ دیدم
آت کبی قوشدی اوج انبارلی یمه

۱۲۱۱

دیگر :

ایلدی اقبال اوج انبارلی یمه آتلیر کبی

۱۲۱۱

اوج آيلرده ميسر قيلدي حق ايندي اوج انبارلى

۱۲۱۱

اوج آنبارلى ياپوب اينديردى بحره مالك البحرين

۱۲۱۱

يونا پارتك آوستريايه غلبه سنه :

الامان دير مسقو البته گوروب تاريخى

ملكنه يستهلى حالا فرانجه نمچه نك

۱۲۱۱

بوزات تاريخ انشادنده حقيقه پك بيوك بر اثر
اقتدار گوسترمشدر . اودرجه ده كه فصل اولورسه
اولسون هر حادثه يه وهر استماع ايلديكى وقعه
خارقيه بالبداهه ويا جزوى بر تفكر ايله تاريخ سويلر
وسويلديكى تاريخلر اكرثيت اوزره رنگين ومغنيدار
دوشردى .

سرورينك تاريخ نظمندهكى قدرتي برملكه

طبیعت اولدینی گبی تاریخ سـ. ویله مک مراقی دخی
بیاغی ابتـ. لا مرتبه سنه واصل اولمش ایدی . زیرا
کندیسنک یتشمذیگی زمانلره عاتد وقایعه دخی تاریخ
سویله مک معتادی ایدی . نته کیم سلاطین عثمانیه نك
هر برینه برر تاریخ جلوس سویله مشدر .

برده وقتیه له بعض مشاهیر ایچـ. ون سویلنمش
اولان تاریخلری بکنیه رک « اوزمان بن اولسه ایدم
شـ. ویله سـ. ویلردم » دیه یگیـ. دن تاریخ انشادی
مرادقی ایدی . شاعر راغب محمد پاشانك صدارتی
ایچون سـ. ویلدیگی آتیده کی ایکی تاریخ بوقیلدندر .
چونکه مشارالیه حلب والیلکندن مسند صدارته
ارتقا ایلدیکی تاریخده سروری هنوز آتی یاشنده
اوله رق احتمال که مؤخرأ حسابی بازیجه اندیشه
ایندیگی (ابجدی) بیله اوقومامش ایدی .

ذکر اولنان تاریخلر شونلردر :

شول زمانیکم استمشدی والی شهبانی شاه
کلدی اسلامبوله صدر اعظم اولدی مهر ایله

برمورخ رغبته شایسته مصراع بولدی
 اول سخنور کیم نظام عالم اولدی مهر ایله
 ساده شو تاریخی دیردم اولسیدم بن صبی
 راغب اهل معارف مکرم اولدی مهر ایله

۱۱۷۱

مهر ایچون بلده اسلامبوله دعوت اولنوب
 راغب اهل سخن والی شهر شهبا
 بولامش مصرع آزاده بری وقتنده
 گرچه یازمشدی تواریخ قدومن شعرا
 بن صبی اولسم اول دم دیر ایدم تاریخن
 گلدی رونقده صدر اولدی محمد پاشا

۱۱۷۱

معاصر لرندن برر صورتله اشتهار ایدنلره ویا
 نامداراندن وفات ایلیانلره ، سیاسی ودولی وقایعدن
 مطلع اوله بیلدیگی شیلره ویا عثمانلیلره تعلقی اولانلره ،
 عزل ونصب اولنانلره ، کندسییه مناسبتی بولنانلره ،

حاصلی هر آرزو ایتدیگی وقعه یه تاریخ سویله مک
زوقی ایدی .

سرورینک بعض منتخب تاریخلری :

استانبوله کلدیگنک سنه سنه مسقط رأسی
اولان آنده وفات ایدن پدرینه سویلدیگی تاریخدر :

وا حسرتا و درداء وا فرقتا دریغا

غربتده اولمشیکن مختلره ملازم .

کوچش پدر وطنده پاینده قیل الهی

مشفق برادرمله ام پسر نوازم .

چشم نجومه گیرسون ، گوش سپهره ایرسون

دود کبود آهم ، فریاد جان کدازم .

اولمشدی اسمی موسی کنج مزارین الله

خلوتگه تجلی ایتسون بودر نیازم .

قازدم طاشینه معجم تاریخلر سروری

قویمز ورقده یازسه اشک دوچشم بازم

آلتمش سکز یاشنده کوچدی پدر بقایه
حافظ افندی اولدی کلزار عدنه عازم

۱۱۹۴

سروری حیاتنده ترتیب ایتمش اولدیغی دیوانه
آتی-ده کی تاریخلری « تواریح ناظم باآثار خویش »
عنوان منظومیه قید ایلشدر :

بالاده ذکر ی کچن شیخ الاسلام توفیق افندیڭ
دلالتیه استانبوله کلیدشنه سویلدیکی تاریخ :

دستگیرم اولدی توفیق خدا کلام هله
وضع ایدنجه شاهراه شهر اسلامبوله پای
لفظاً ومعنی سروری سویلدم تاریخمی
قیلدم استانبولی بیکیوز طقسان اوچ سالنده جای

۱۱۹۳

وقتیه تخلص ایلدیگی [حزنی] لقبی مشار الیه

توفیق افندیڭ توصیه سیله [سروری] به تحویل
ایتدیگی زمان سویلشدیر :

مقدم آلتی ییل [حزنی] تخلص ایلشدم بن
بحمدالله مسرتیاب قیلدی حی بی انباز
ایشتمد با که هاتف دیدی کیم یاز بی نقطه تاریخ
[سروری] سا که مخلص و یردی توفیق سخن پرداز

۱۱۹۳

توفیق افندیڭ دلالتیه شیخ الاسلام اسعد
زاده دن ملازمته نائل اولدیغنه سویلشدیر :

بن اسعد زاده دن اولدم ملازم
که توفیق خدادار بونده رهبر
یازلسون بی نقطه حرفیه تاریخ
ملازمدر سروری هنرور

۱۱۹۳

یکن محمد پاشانک صدارتنده باب عالیدن

کنديسه ۱۲ غروش دعاگو وظیفه سی تخصیص
اولنديغنه سويلشدر :

قپودن آیده اون ایکی غروش ایتدی بگا تعیین
یکن پاشاکه نقد لطفله طبعی ابالبدر
درمدار حروف ایله معین اولدی تاریخم
سروری باب آصفدن وظیفه آلدی انسبدر

۱۱۹۶

ضبط ایتدیگی قاضی منصبدن کنديسه استحقاق
قندن فضله اوله رق الی غروش کچمشدی . بالطبع
خلفه ردی لازم کلدیگندن، آنی اعطا ایله برابر
قطعه آتیه ایله تاریخ سويلشدر :

منصبدن بگا زائد اوله رق الی غروش
کچمش ایدی کیرورد اولسه گرك بس بلی
شمیدن فرط تأسفله دیدم تاریخم
دوشدی حیفاکه سرورینک الندن الی

۱۲۰۰

تأهلنه سویلدیکی تاریخدر :
 قلت ایراد ایله دوشدم تأهل قیدینه
 ویرسون الله وفرت رزقیله حسن امتراج
 رأس سال نوده اولمغله دیدم تاریخمی
 بوسنه سید سروری قید میل ازدواج

۱۲۰۰

نه فائده که بیچاره مؤرخ بوقطعه سننده کی تمنا نندن
 هیچ برینه، یعنی نه وسعت معاشه نه ده زوجه سیله
 حسنی آمیزشه موفق اوله یلشددر . زیرا مولویتک
 فوقنده بر مرتبه علیه ارتقا ایدم مدیکی کبی
 زوجه سنی دخی تطلیق ایلش اولدیفی، بالا آخره مومی
 الیه انک وفاتنی استماعنده سویلدیکی آتیده کی
 تاریخندن مستدلدر :

ایلش چوقدن کی تطلیق ایتدیگم خاتون وفات
 روحن الله کوثر جنتله سیراب ایلسون

سویلدم اسکی حقوقی یاد ایدوب تاریخی
حق نفیسه قادینی فردوسه رهیاب ایلسون

۱۲۰۸

آناطولی پایه سنی احرازنده سوبله مشدر :

آناطولی به مه شوالده قیلدم دخول
کیم حیاتی زاده مرحوم ایلدی احیایی
ای سروری کندم انشاد ایلدم تاریخی
عدله بندردی منصب آتیه مولا بنی

۱۱۹۵

تاریخ ولادتینی حساب ایله سویله مشدر :

ولادت وقتنی ایتدم تجسس
گوگل دوشمکله فکر نسل و عرقه
دیدنی حاتف حساب ایت اشته تاریخ
سنگ سنگ سروری گلدی قرقه

۱۲۰۵

استانبولده بنا ایلدیگی خانه ایچون نظم ایتشدرد .

خوشا زهتسرای دلکشاکیم

مسرنگاه نودربی بهانه

ختامنده سرسال جدیده

تصادف ایتدی بو طرح یگانه

دیدم هم یاپدیروب هم آکمه تاریخ

سروری ایلدی ایجاد خانه

۱۲۰۶

سلطان سلیم ثالث مرحومه تقدیم ایلدیگی

قصیده رائیه اوزرینه آناطولیدن نائل مطلب اولد

ینی زمان انشاد ایتشدرد :

صدر آناطولیدن آلدیم سروری منصبی

قیلدی حقمده بنم نطق هایون خان سلیم

نائل مطلب اولنجه سویلدم تاریخمی

چاکرین مسرور آمال ایلدی سلطان سلیم

۱۲۱۷

۱۲۱۳ سنە ھجرىيە سەنەدە، كە فرانسىزلىك مىصرى
 استىلالرىنە مصادفدر، قطعە يمانىيە ايله طرق
 موارداتك انقطاعى وقوع بولمىسيله محادن قهوه اخراج
 اولنە ميه رق استانبولده قهوه فوق الغايه بهايه چقمش
 وبوسبيله برچوق كيمسە بالضروره ترك اعتياد ايلش
 ايدى. سرور يده اوزمرەدن، يعنى ارباب ضرورتدن
 بولنديغى جەتەلە چارەسز قهوه آشاملغە توبە ايتمش
 وآنى حكاية تارىخ آتى يى نظم ايلشدر :

قحط اولوب قهوه يە ايتدى خلقك
 كيمى گرچك كيمى صورى توبە
 آند ايجوب بنده ديدم تارىخن
 قهوه دن قىلدى سرورى توبە

۱۲۱۳

مشهور ولى افندى زاده نك هممىيله نائل اولد -
 ينى منصەبدن قزانديغى مېلىغى ادخار ايله جزية
 اموالندن سهم آلد ينى زمان سويلشدر :

ولی الدین افندی زاده قلمشدی عنایتکم
 یاتوردم منصبدن هر نه آلدن ایسه ایراده
 حسود کافره و یردم یازوب اوراقه تاریخن
 سروری مالک اولدی جزیه دن برکیسه ایراده

۱۲۱۵

دیوانی ترتیب ایله (نشاط انگیز) عنوانی و یرد -
 یکنه تاریخدر .

مورخلدکله اولمشدم کبارک منقبت خوانی
 تدارک ایلدم سی ساله اوراق پریشانی
 دیدم ترتیب ایدنجه اسمیه قصیدله تاریخن
 سرورینک (نشاط انگیز) اولدی نام دیوانی

۱۲۱۷

دیگر :

خوشا تألیف کلیات اشعار فرخنجشا
 که مجموعن اوتوز بیلده نصیب ایتدی بگیا مولی

مسرنامہ در ارباب نظمہ یازدیغم تاریخ
سروری اولدی دیوانیہ احبابہ سرور افزا

۱۲۱۷

فی الحقیقہ سرورینک اکثر منظوماتی (مسرنامہ)
اطلاقہ شایاندر ؛ حتی مرثیہ اولمق اوزره نظم
ایلدیگی تاریخلرک برچوغمده مشرب شوخانہ سنہ
و یا اعتیادی اولان مضمون پردازلغہ مغلوباً وادی
مزاحدن قورتیله مامش و بوصورتله وفاتندن طولایی
غمگین اولمق لازم کلانلره بیاه ضحک آور اوله کلمشدر :

مثلاً

سوندی شمع بزم دنیا کتدی موحبی زاده آه
و یا :

ایچدی شربتجی امین جرعه کأس موتی
و یا :

خامتی اولدی کفن کوچدی عبایی زاده

و یا :

قوشچی باشی قزی دیسون تاریخ
اوجدی صحن جنانه طوطی شیخ

و یا :

قعریم رحمتہ ، طالیدی بوتارینخده
یونسی حوت اجل ایلدی آہ التقام

و یا :

سروری بولدی مضمونک قیوداتنده تاریخن
مقید زاده قید تندن اطلاق ایلدی روحی

§

یولنده سویلدیگی تاریخلر انسانه حزن آور اولمقدن
زیاده حظ آور اولدیغنی ذوق آشنابان ادب عمومأ
اعتراف ایتک مقرردر .

مقدما ترتیب ایتمش اولدیغنی دیواننی اوج سنه

صکریه تنقیحاً تنظیم ایلدیگی زمان نظم ایتدیگی
تاریخ دیگر در :

ایدوب اوچ ییل مقدم جمع آثار
نه کیم بولدمسه یازمشم مصرح
براز شی ایلدم ادخال و اخراج
هنوز اولدی مرادجه مصحح
دیدم تنقیحنه تاریخ دیگر
سروری ایتدی دیوان منقح

۱۲۲۰

بر دختر فرخ لقا صابدن اولدی رونما
ایتدی محرمده خدا کهواره زیب احترام
استرکه دل بی تعیه تاریخ می-لادین دیه
دنیا به گلدی صافیله اولدی سروری شاد کام

۱۲۲۳

عکا و عریش و قاهره و قمره لریله بوناپارت حقنده
انشاد ایلدیگی بعض رنگین و هزل آمیز تاریخلردندر.
بوناپارتدن مصرک استردادینه :

دلی اوغلان ایدی قیلسه عجمی میل آفریقا
بوناپارته مصرلی خرجی اولدی چونکه قارتالدی
زمان ایله سروری سویلنور دللرده تاریخت
معینی حق ایدی مصری اوچنجی شه سلیم آلدی.

۱۲۱۶

مصرک فاتح اولی سلیم اول اولدیغنی تلمیحاً
سلیم ثالث فرانسزلردن استردادنده سویله مشدر :
قاهره فاتحی سلطان سلیم اولدی ینه

۱۲۱۶

فرانسزلرک عکا هزیمتینه و جزّار پاشانک غایبه سنه :

فرانسه گلدی عکایه پریشان ایلدی مولا
بوزوب جزّار پاشا چالیدی اهل کفره ساطوری [۱]

۱۲۱۳

[۱] جزّار معلومدر که قصاب معناسنددر .

فرانسىزلىك عىكا ھزىمىتى :

عرىشى طوپلايىوب آلدى سپاه شاھ سلیم
فرانچە قاھرىدە اولدى قەر حقلە ھلاك [۱]

۱۲۱۴

فرانسىزلىك مىصرە دخوانە سويلدىگى تارىخى محمدىر
« خىانتە فرانچە كىردى مىصرە »

۱۲۱۳

خون عدورىزان ايكن تارىخ يازدم سرخله
جزاير پاشا قان دوگوب عىكاده بوزولدى فرنك

۱۲۱۳

بەر مىصرانىك مىمىل ومنقوطنىدن برر تارىخ
اولق اوزره عرىش فىنخە دوت تارىخىدر .

[۱] عرىش امير وزنىدە برنوع خىمىدەده اطلاق
اولنور . سرورىنىك بورادە طوپلامىدن مقصدى ھم عرىش
قصبە سنى طوپد طوتمق ھمدە چادىرى لىو پلامق در .

چکدی سیف اعدایی بوزدی خان سلیم جمسپاه

۱۲۱۴

۱۲۱۴

باب ملک مصری مولی آچدی آاندی عریش

۱۲۱۴

۱۲۱۴

دیگر :

سروری نقش اولنسون عرشه تاریخ
عدودن شه سلیم آلدی عریشی

۱۲۱۴

فرانسزلرک مصردن خروجنه الی قطعه تاریخ
سویلشدرکه الک گزیده لری شونلردر :

» دیار مصره ارباب غزا طولدی چیقار کفار

۱۲۱۶

باصدی نیل آسا آقوب مصری جنودشه سلیم

۱۲۱۶

صدر اعظم و سردار اکرم یوسف پاشایی تلمیحاً :

قلم سردار اکرم نامی درج ابتدی تاریخه
عدودن مصری یوسفله مؤید شه سلیم آلدی

۱۲۱۶

مصرّ ایدی فرانجه مصره اّما اهل دین آلدی .

۱۲۱۶

جنینی اولدی ساقط اّم دنیا ایلسون راحت

۱۲۱۶

(ناپولیونی جنینه تشبیه حقیقه توجیهات ادبیه دندر .)

کمان گبی دوناتدم ثوب مضمون ایله نارینخم
آلدی اّم دنیا سور دهره زیب و فرویردی

۱۲۱۶

حق دمن ایتدی حنای اّم دنیا دشمنک

۱۲۱۶

سَم مہلک اولدی مصرک قندی چند دشمنه

۱۲۱۶

کیردی مصره سپه دین ایله یوسف پاشا

۱۲۱۶

ازوب اویدر دیلر حلوايه قند مصری غازیلر

۱۲۱۶

فرانجه قاهره ددن قاجدی قهر ایدوب الله

۱۲۱۶

عذو مقهور اولوب مصری ینه سلطان سلیم آلدی

۱۲۱۶

اسکندریه فتحه یأجوج خصم اولدی ملول

۱۲۱۶

(بعض تواریخ منتخبه سی)

طیار پاشانک وزارتنه :

اوج اقباله صعود ایتدی دیدم تاریخی

شهر عنوانله طیار بک اولدی وزیر

۱۲۱۵

شاهین علی باشانك آدنه والیدکنه :

سویلدی اعیان سرايه قوندیروب تاریخی
بولدی طاق منصب عالیده شاهین آشیان

۱۱۹۲

سرورینك الك زیاده سودیکی تاریخ آتیده کی
مصر اعدر : « بن هج تاریخ سویله مه مش اولسه مده
یالکز بوتاریخی سویله ایدم ینه افتخار ایدردم » دیر
ایمش . فی الحقیقه تاریخ بر وقعیه یی ناطق اولدینی
حیثیتله حشودن آزاده بولنق لازم کلور .
« اولدی صالح افندی دفتر دار »

۱۲۱۴

آتیده کی مصر اع دخی حشودن آزاده در .
زیرا مکتوبچی قلندن عاطف و غالب بکلرک رئیس .
الکتاب و آمدجی اولدقلرینی ناطقدر :
رئیس و آمدی اولدی قلده عاطف و غالب

۱۲۱۲

« ایلدی رحمت کلوب قدسی افندی کعبه دن »
 مصراعی دخی آزاده حشو اولان تاریخلردندر .

فلک اقبال ایله کلدی نوح بیگ ترسانه یه

۱۲۰۹

محرم غره سی نوروز در دور زمان فیروز

۱۲۲۱

ملک پاشا مقام ایتسون جنانی

۱۲۱۶

دوشدی بحر عدمه حیف قپودان پاشا

۱۲۱۸

گتدی بابی زاده آچلسون در دارالسلام

۱۱۸۷

شرقی صوندی شکر زاده یه ساقی اجل

۱۲۰۲

جان بورجن ادا ایلدی کتدی اوده مشلی

۱۲۰۶

منجم باشینک واردی افوله کوکب عمری

۱۲۲۷

ازمیرده چه مرقده دوشدی قیوجقلی

۱۲۰۷

اسیری زاده قید تندن آزاد ایلدی روحی

۱۲۰۸

بولدی حسام کندویه تابوتدن نیام

۱۲۲۰

ایلدی رحلت گلوب قدسی افندی کعبه دن

۱۲۲۱

قیلدی سرحدت بقایه قاضی اردو سفر

۱۲۲۲

دیدى الحکم لله قاضی اهل حاب کوچدی

۱۲۲۳

جفای دهر ایله محو اولدی حیفاکیم وفا شیخی

۱۲۱۳

سنبلزاده وهینک وفاته :

لاله وقتنده وفات ایتدی دیدم تاریخن
گلشن جنتی مأوی قیله سنبل زاده

۱۲۲۴

فاتحه عثمان افندی روحنه

۱۲۲۰

قاجدی صحرای جهانندن آتی یوگرك زاده

۱۲۲۴

جف القلم یساری خطاط کتدی آه

۱۲۱۳

کانی پاکیزه گوهر قالدی کنج خاکده

۱۲۰۶

نوح بك مرکندن اولدی دیده طوفانخیز اشک.

۱۲۱۹

حیفلر گوز یوموب اسرار دده سرا اولدی

۱۲۱۱

محفل عدنی مقر ایتسون بلال

۱۲۲۲

جاننی روحی دده ایتدی روان مولا سنه

۱۲۲۵

نیزنی دمبسته ایتدی بزم دنیا ده اجل

۱۲۲۰

روح عیسی ایتدی افلاک عروج

۱۲۰۵

نصوحی زاده قیلدی توبه قرب حقه عزم ایتدی

۱۲۱۸

بهاری گورمدی درویش بلبل اوچدی دنیادن

۱۲۲۵

مقید زاده قید تندن اطلاق ایلدی روحی

۱۲۰۹

قیلدی القا یوسفی اخوانی چاه لحد وای

۱۱۹۳

۱۱۸۷ سنه سنده آناطولیده حکمفرما اولان
 طاعونده آدنه حوالیسی دخی مصاب اولمش ایدی.
 او آراق بلده مذکوره مدارسندن برنده طلبه دن
 آلتی کشی بردن و بایه طوتلوب وفات ایتمگله اوتار-
 یخده (حزن) تخلص ایدن سروری بو آلتی ذاتک
 اسملرینی حساب ایله تاریخ دوشرمش و دیرلرکه مؤر-
 خلکه هوسنده بوتاریخی سبب اولمشدر :

مدد بر مدرسه سا کنلرندن آلتی جان چیقدی
 و باکیم شش جهاتی ناسه تنک ایتدی صفا کندی
 آکلسون جمله سی رحمتله (حزن) سویلدی تاریخ
 ولی، احمد، حسن، موسی، سلیمان، مصطفی، کندی

۱۱۸۷

§

مشرّب و مسدک لرنجه اولان موافقت سروری ایله
 وهبی آره سنده بادی انسیت اولمغله بر زمانلر سروری
 وهندک کتخدالق خدمتنده بولمیش و حتی اسکی

زغره نیابتنی احراز ایتدیگی صروده برلکده.
 گتمش ایدی . وهی سروریدن قرق یاش قدر
 بیوک اولقله برابر مشرب شو خانه سنک الجا آتیه
 تابع بر آدم اولدیغندن ، زماننک ارباب شبانه بیه
 محاب آور اوله حق خلیع العذارلقلده بولمقدن اصلا
 اجتناب ایتمز ایدی . حتی مسلك قضا ايله اجتماعى
 هیچ بریده جائز اولمیان افعال ردیئی بی پروا
 ارتکاب ایللمسندن طولای اسکی زغره اهاالیسی
 طرفندن مفتضحاً حبس اولندیغی زمان سروری
 دخی سؤقرین بلاسنه دوچار اولمش ایدی . فقط
 مؤخرأ کندیسنک افعال قاضی ايله معیوب اولمدیغی
 عند اهاالیده تبیین ایتمکه سروری بی حبسدن اطلاق
 ایتملردر، که مشار الیه بوسرانجامنی شو قطعه ايله
 بیان ایتلشد :

قطعه :

قودیلر حبسه سنگله بنی ده ای وهی
 آغلاشردق سیه رک چشممزی یاغلق ايله

چونکہ یوقدی کنہم ایشتہ ولایتلی بنی
کلدی قورتارمغہ سن بوندہ اوتور صاغلاق ایلہ

یوقطعہ بی دخی اوصردہ سویلہ مشدر:

حبسدن قورتیلوب استانبولہ واررسہک اگر
وہییا آتدیرہ جقسک بنی بحرہ ہیہات
کشتی عرض ووقارک قرہیہ اوردی سنک
آ.... وار ایسہ عقلک دکرہ کندیکگی آت

سرورینک ہزلیاتی گرچہ بعض مرتبہ غلیظ
اولقلہ برابرینہ نفعینک سهام قضا سندنہ کی ہجویاتی
قدر فظیظ دکلدر . نفعینک ہر کلمہ ہجویہ سی
هدف اولانلر ایچون برسہم بلا یرینہ کچر؛ فقط
سرورینک ہوائیاتی صرف مضحکاتدن عبارت
اولدیغندن - مفسد اخلاق اولسہ بیلہ - انسانی
اودرجہ لردہ رنجیدہ ایتمز . نتہ کیم سرنامہ ہزلیاتی

اولق اوزره سويلديگي قطعه آتیه دخی بومدعامزی
مؤیددر :

خامه کیم ایتدی ثبت هزلیات
مندرجدر لطائفنده خیال
خصمی گریان ایدوب احببایه
خنده فرما اولور بو طرفه مقال
حرف معجمله اولدی تاریخی
مضحکات سروری، هزال

—

هزلیاتندن بعض تواریح لطیفه :

یقلدی مکتبک طامی یاپلدی گوگلی صبیانک

۱۲۰۳

صمانجی زاده اولتقجی یقوشن قیلدی آبادان

۱۲۱۵

چونکه تقسیطکی ویرمن سیمون
ای سروری نه کیدرسک آکاشن

یوری محضر حسنه بوج ایت کیم
اولدی تاریخ سنه « قرض حسن »

۱۲۱۹

لحیه قویویردی کوچک بتدی صقالی اویونک

۱۱۸۸

کور علی دیگلدی صاغر ولیدن تاریخ
کل قزین آلدی چولاق حمزه طوپال عثمان

۱۱۹۱

فاره نلک، حسرتندن اولدی کدی

۱۲۱۳

برسیگک برسیگکی بوگون وزلیه رق

۱۱۸۰

سیر کاغد خانه ده بر قبطی شادی رسان
دونکی گون آلدیم دیو بوزینه سن ایلردی یاد
ایتمه دن فصلان تمام اول ، بن دیدم تاریخ تام
آیوچی چنگانه آلمش بر شبک میمون باد

۱۲۱۷

ای سروری زەدن ایسترسەڭ
 بوسەمی آل دیدی دلدار بڭا
 سویلدم آغزین اوپوب تاریخن
 ایتدی بر بوسە کرم یار بڭا

۱۱۹۴

[گاور حاجی] دیمکله مشهور برینک قدسە نفینە تاریخ :

بر ملقب وار ایدی فسق کماله یتدی
 حاکم بلده سوروب آنی ظرافت ایتدی
 ایتدم اثبات هنربنده دیدم تاریخن
 نفی اولوب قدسە گاور حاجی یقلدی کتیدی

۱۱۹۱

کل ممش نامنده بر سائلک وفانە :
 کل ممش کلممشە دوندی جهانە صد حیف

۱۱۹۱

گور سپاهی یه گورندی سفر حصن بقا

۱۲۰۵

شاهین کرایک نفینه :

طوتدی شاهین کرای فقرانک آهی
 غنی اولندی ردوسه قتل اولور ان شالله [۱]
 شعره دست قبول اوزره طوتار تاریخم
 تیز پرواز ایدی شاهین اله کلدی ناکاه

۱۲۰۱

کلمش ایدی جامعه بر بی نماز
 سارق ایمش کیم ییه یازدی طایق
 سویلدی تاریخی قیم آنک
 قاجدی بابوج خرسزی یالن آیلق

۱۲۱۲

[۱] سرورینک تمنیسی ایکی آی مسکره حکمنی کوستر.

من شاهینکرای قتل اولمشدر .

علی بك مطبخنده یابدی بر دولاب کیم آتجی
 آکا هم طار، هم بوشدر دینجه طاریلور البت
 چیقاردم نقطه دن خالی حروفی جمع ایدوب تاریخ
 بوکیلاره دوشرسه فاره باشی یاریلور البت

۱۲۱۲

شعره هوس ایلش احمد پشه
 وزن کلامنده نه سروار نه بن
 حرف مجوهر آکا تاریخدر
 مفتعلن مفتعلن فاعلن

۱۱۹۰

.. < > ..

سنبلزاده وهی حقنده :

وهیا وارمی شهود ایتدک هبه دعواسیکم
 قاضیلقدن بن سکا ویردم دیدک درت یوزغروش
 چارسوی لافده چوقدن بری دلالسک
 سن قزاندمی اودگلو آقچی هی خود فروش

وهينا کيچکه براهل کرمک وجهندن
 آچه کسب ايلسه دير آکه يوزک آغ اولسون
 آسپهکاسه دنی نیجه گوزتدکسه بنی
 بنده حقدن دیلم ایکی گوزک آغ اولسون

اوغلوک سود آناسن آلدی سروری دير ایش
 وهیء لافزنک کذبیه حیران قالورم
 طوته لم گرچک ایش درده قدر جائدر
 قین آنا، اوکی آنا، اوز آناسنده آلورم

براهل ظرافت دیدی کیم وهیء پیرک
 دیوانی چوق نامه اعمالی چوقدر
 دیدم که مساویدر ایکسی ده ولیکن
 بعض ایشی بونده وار اول نامه ده یوقدر

باصدیروب ینه صریر قلن وهینک
 سوز گاه سخنه غلغله نو صالدم
 برقا طورنه گبی شهرتی وار ایدی فقط
 آنیده آلدن آلدن دودوکی بن چالدم

—

بوقطعه لروهی حقنده کی هجویاتنک اڤ اهوئی در.
 برطاقی او قدر ناموس شکتانه در، که زمانده وهینک
 نه صورتله تحمل ایتدیگنی تصویریله مشکدر .
 اکثر ارباب سخن آره سنده معتاد اولدینی اوزوه
 مومی الیهما دخی بویله شتم آلود سوزلرله یکدیگریتنک
 هجو ومذمتنده بولمقله برابر ینه الفت ایدولر وحتی
 بعض دفعه قارشی قارشی به اوطوره رق فضاظتده
 مسابقه به قالمیشرلر ایمش . تشکر اولنه جق حالاند .
 ندرکه زمانمزده ادبیات نامی آلتنده بودرلو ادبسنراکدر
 کورولمز اولمشدر .

واقعا قدمای شعرا ایله برابر ادبیاتک برنوع
 اویوز علی حکمنده اولان هجو وهزل وادیلری

دخی محو آباد نابودی به کتمش ایسه ده آکا بدل
 ارباب قلم غزته لری اغراض نفسانیه لرینک آینه
 انعطافی حاله کتیرمشدر . بو حال ایسه یالکز شرقده
 کورو لمیور . غربیون آره سنده دخی اسکی شرق
 شعراسنک هجویاتنه رحمت او قوده جق شتوم غلیظه
 غزته لرینک اک مهم مقالاتنه تقدیم اولنیور .

§

سروری ۱۲۲۹ سنه سی صفرینک اون برنجی
 کونی آلتش درت یاشنده وفات ایدرک طوپ قپو
 خارجنده وهینک یانه دفن ایدلمشدر . جناب حق
 رحمت ومغفرت ایله

وفاتنه عزت ملا مصرع آتی بی تاریخ دوشرمشدر:
 « سرورینک وفاتی باعث حزن اولدی احبابه »

۱۲۲۷

تم